

ORASAM

HAFTALIK BÜLTENİ

08/05/2018 - 14/05/2018 / Sayı: 14

KIRGIZ-TÜRK DOSTLUK HASTANESİ HİZMETE HAZIR

Türk İş Birliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA) tarafından Bışek'te inşa edilen Kirgiz-Türk Dostluk Hastanesi'nin hizmete hazır olduğu duyuruldu.

Kirgizistan Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Basın Servisi'nin açıklamasına göre Bakan Kosmosbek olponbayev, Bışek'teki Kirgiz-Türk Dostluk Hastanesini ziyaret etti. TİKA Bışek Program Koordinatörü Ali Muslu ve TİKA temsilcileri ile biraraya gelen olponbayev, hastanenin hizmete hazır olduğunu belirtti. 8 Mayıs tarihinde Kabar haber ajansı ve 24.kg internet sitesinde yer alan habere göre Türk tarafının sunduğu taslak anlaşma hakkında Cogorku Keneş'in (Kirgizistan Meclisi) devlet organları ve komitelerinin görüş ve nerileri Türk tarafına iletildi. Türkiye tarafının taslak anlaşmayla ilgili vereceği cevabın ardından anlaşma metninin imzalanacağı ağımlandı.

Ocak ayında Türkiye'nin Bışek Büyükelçisi Cengiz Kamil Fırat, Türkiye Sağlık Bakanlığı heyeti ve TİKA yetkilileri birlikte hastaneyi ziyaret etmiş, Kirgiz yetkililerle görüşmüştü. Türk heyetinin katılımıyla düzenlenen toplantıda Kirgizistan eski Sağlık Bakanı Talantbek Batıraliyev, Türkiye'nin Kirgiz halkına hediyesi olan Kirgiz-Türk Dostluğu Hastanesi'nin 15 aylık inşaat sresinin ardından artık tamamlandığını ağıklamıştı. Türkiye'nin Kirgizistan halkına bir armağanı olarak inşa edilen hastanenin iki ülke arasındaki anlaşmanın imzalanmasıyla en kısa zamanda hizmete ağılması planlanıyor.

Bışek'in batısında Julius Fuık'in adını taşıyan parkın yanında yer alan Kirgiz-Türk Dostluk Hastanesi dört katlı bir binada, yaklaşık 12.000 metrekare kapalı alana sahip. 51 yatak kapasitesi ile hizmet verecek olan hastanede genel cerrahi, kardioloji, kardiyoaskler cerrahi, göğüs hastalıkları, anestezi, reanimasyon, girişimsel radyoloji ve gastroenteroloji branşlarında ileri teşhis ve tedavi olanakları sunulacak. Hastanede ayrıca son teknolojik cihazlarla donatılmış modern tıbbi laboratuvarlar, 2 ameliyathane, 3 yoğun bakım nitesi, anjiyo, ultrason, röntgen bölümleri ve konferans salonu da hizmet verecek.

Hastanenin tıbbi cihazlar ve sunacağı sağlık hizmetleriyle ilgili hazırlıkları Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin Kirgiz Sağlık Bakanlığı yetkilileri ile birlikte  yıllık çalışma sonucunda tamamlandı. Hastanede çalışacak sağlık personeli de 151 aday arasından Ankara Numune Hastanesi yetkililerinin Bışek'te yaptđı mlatatlarla seçildiler ve in Ankara Numune Hastanesi'nde eğitim alındılar. Kirgizistan'ın sağlık alanında en çok duyduğu klinik hizmetlerin verileceği hastanede ayrıca Türkiye'den sağlık çalışanları ve hekimler de görev yaparak, bilgi ve tecrübelerini Kirgizistan'da sağlık hizmetleri ve sağlık sisteminin geliştirilmesi için paylaşacaklar. Hastanenin sadece Kirgizistan için değil tüm Orta Asya'ya örnek olması bekleniyor.

ÖZBEKİSTAN VE TACİKİSTAN ARASINDAKİ TİCARET İKİ KATINA ÇIKTI

Özbekistan ve Tacikistan arasındaki ticaret hacmi bu yılın ilk çeyreğinde, geçen yılın aynı dönemine kıyasla iki katına ulaştı.

Tacikistan Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı'nın yayımladığı istatistik verilerine göre bu yılın ilk çeyreğinde, Özbekistan ve Tacikistan arasındaki ticaret hacmi 41,5 milyon dolara ulaştı. Özbekistan ve Tacikistan'da düzenlenen iş forumlarının ardından Duşanbe'de 9 Mart 2018'de Özbekistan'a gönderilen ihracat kalemlerinin artırılması için anlaşma imzalandı. Özbekistan doğalgazının da Tacikistan'a ithal edilmesini içeren anlaşmaya ek olarak, Tacikistan'ın Özbekistan'a 1,5 milyar kw/saat elektrik ihraç etmeyi planladığı duyuruldu.

İki ülkenin arasındaki ticaret hacminin 1 milyar dolara çıkarılması hedefleniyor.

TÜRKİYE'DE ÇALIŞAN KIRGIZİSTAN VATANDAŞLARINA VERİLECEK EMEKLİ MAAŞI GÖRÜŞÜLÜYOR

Kırgızistan ve Türkiye Hükümetleri Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasına Dair Kanun Tasarısı kamuoyunda görüşülmeye devam ediyor.

24.kg internet sitesinin 4 Mayıs tarihli haberine göre, Sooronbay Ceenbekov'un Türkiye'ye yaptığı ziyaret sırasında, 9 Nisan'da imzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşması yürürlüğe girdiğinde, Türkiye'deki Kırgızistan vatandaşlarının yüzde 27,25'lik bir sigorta primi ödemesi yaparak, Kırgızistan'da çalışan vatandaşlar gibi emeklilik maaşı alma hakkı kazanacağı belirtildi. Türkiye'deki verilere göre yaklaşık 5400 kişinin bu haktan yararlanabileceği açıklandı. Ayrıca, Türkiye'de sigortalı olarak çalışan Kırgızistan vatandaşlarının da 14 binin üzerinde olduğu ifade edildi.

Haberde, Kırgızistan Cumhuriyeti'nin yıllık emekli aylıklarının yaklaşık 10 milyon som olduğu belirtilerek bu miktarın yıllık bazda artacağına yer verildi. Türkiye Cumhuriyeti'nde sigorta primlerinin yüzde 37,5 olarak belirlendiği ve Türkiye'de çalışan Kırgızistan vatandaşlarının da bu primleri ödeyerek Türkiye vatandaşları ile eşit emeklilik hakkı kazanacakları kaydedildi. Kırgızistan'da ortalama emekli maaşının 78,7 dolar, Türkiye'de ise ortalama 350 dolar olduğuna değinilen haberde, anlaşmanın ayrıca, gayri resmi istihdamı ve yasadışı göçü azaltmaya destek olacağı ifade edildi.

ASYA KALKINMA BANKASI PROJELERİ 31,5 MİLYAR DOLARA ULAŞTI

Asya Kalkınma Bankası'nın Orta Asya Bölgesel Ekonomik İş Birliği (CAREC) projelerinin ekonomik değeri 31,5 milyar dolara ulaştı.

AKB'nin 51. Yıllık toplantısı 2-5 Mayıs tarihlerinde Filipinler'in başkenti Manila'da gerçekleşti. Etkinliğe 68 ülkeden yaklaşık 3 bin delege katıldı ve yaklaşık üç yüz uluslararası gazeteci bu etkinliği takip etti. AKB yıllık toplantısının katılımcıları uluslararası ve bölgesel girişimler arasındaki iş birliğini güçlendirme ve bu sürecin desteklenmesine dair görüş alışverişinde bulundular. Katılımcılar bölgedeki ekonomik iş birliğinin derinleştirilmesi için özel bölgesel yatırım projelerine yönelik çalışmalara devam edeceklerini açıkladılar.

News.tj internet sitesinin haberine göre toplantıda, CAREC üyesi ülkelerin büyümesinin devam edeceği belirtilerek Aralık 2017 itibarıyla 31,5 milyar dolar değerinde 185 projenin hayata geçirildiği ifade edildi. AKB Başkanı Takehiko Nakao, gelişmekte olan ülkelerin "Bir Kuşak, Bir Yol" kapsamındaki projeleri yakından izlemelerini ve sürdürülemez

borç kullanımını önlemeleri gerektiğini kaydetti. AKB Başkan Yardımcısı Zhang Ventsyay da CAREC ve "Bir Kuşak, Bir Yol" projelerinin refahın paylaşılması ve iş birliğinin geliştirilmesine katkı sağlayacağını belirterek bu konudaki ortak fikirleri destekleyeceklerini açıkladı. CAREC Programında Afganistan, Azerbaycan, Çin, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Özbekistan, Pakistan, Tacikistan ve Türkmenistan'ın yer aldığı belirtildi. "Bir Kuşak, Bir Yol" projesi kapsamında ise 68 ülkenin Çin ile anlaşma imzaladığı vurgulandı.

Konuyu Tacikistan açısından değerlendiren News.tj internet sitesi, yerel uzmanların görüşlerini aktararak, Tacikistan'ın da "Bir Kuşak, Bir Yol" projesine dahil olması gerektiğinin altını çizdi ve iki önemli unsura dikkat çekti: İpek Yolu Ekonomik Kuşağı ve Deniz İpek Yolu. Yapılan değerlendirmede uygun şartlar sağlandığında, doğudan batıya ihraç edilecek malların ticari bir koridor üzerinde güvenli bir şekilde taşınmasından Tacikistan'ın da büyük kazanç elde edeceği vurgulandı.

KAZAKİSTAN VE ÖZBEKİSTAN TİCARET HACMİNİ 3 MİLYAR DOLARA ÇIKARMAYI PLANLIYOR

Kazakistan ve Özbekistan arasındaki görüşmelerde ticaret hacminin 3 milyar dolara çıkarılması hedefi konuldu.

Kazakistan Cumhuriyeti Başbakanı Birinci Yardımcı Askar Mamin, Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev'i ziyaret etti. Ziyaret kapsamında, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik iş birliği konuları ele alındı. 6 Mayıs'ta kabar.kg internet sitesinde yer alan habere göre Askar Mamin, 2018 yılının ilk çeyreğindeki ticaret hacminin geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 50 artış gösterdiğini belirtti. Özbekistan'ın Orta Asya'daki en büyük ticari ortakları olduğunu vurgulayan Mamin, yıl sonunda ticaret hacminin 3 milyar dolara ulaşmasını beklediklerini ifade etti. Ticaretin artırılmandan sorumlu bir çalışma grubunun kurulmasında yarar olduğunu belirten Mamin, Özbekistan'ın özel sektöründeki özel tüketim

politikasının hafifletilmesi ve Kazakistan'ın ihracat mallarından alınan tüketim vergisinin daha da azaltılması yönünde çağrıda bulundu.

Görüşmede, Astana'da "Bölgelerarası Kazakistan-Özbekistan Forumu", Taşkent'te "Orta Asya Bölgesel Ekonomik Forumu" ve Çimkent'te "İş Konseyi" toplantısı ve ortak iş forumu düzenlenmesine karar verildi. Kazakistan tarafının girişimiyle Kazakistan ve Özbekistan sınırında "Orta Asya" adını taşıyacak bir "uluslararası sınır ötesi iş birliği merkezi"nin kurulması da ele alındı. Bunun yanında, Kazakistan-Özbekistan sınırından geçerek İpek Yolu üstündeki turistik bölgeleri ziyaret etmek isteyen turistler için vize işlemlerinde kolaylık sağlayacak bir çalışma grubu kurulmasına da karar verildi.

Toplantı sonunda Devletler Arası Ortak Komisyon Protokolü imzalandı.

KAZAKİSTAN VE ÖZBEKİSTAN CUMHURBAŞKANLARI İŞ BİRLİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİNİ GÖRÜŞTÜ

Kazakistan ve Özbekistan Cumhurbaşkanı arasında 4 Mayıs'ta telefon görüşmesi gerçekleşti. Özbekistan Cumhurbaşkanlığı Basın Servisi'ne göre, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev, iki ülke arasında iş birliğinin geliştirilmesini görüştü. İki liderin bugüne kadarki çabaların sonuçlarının alınmaya başlandığı ve bölgeler arasındaki ilişkilerin daha iyi hale geldiğini vurguladıkları ifade edildi. Gazeta.uz internet sitesinin haberine göre, iki ülke lideri Orta Asya ülkeleri arasındaki komşuluk ilişkilerinin gelişmesinden övgüyle söz ettiler. Bölgesel konulara da değinen cumhurbaşkanları, iş birliğinin daha da geliştirilmesi yönünde kararlılıklarını ifade ettiler. İki ülke tarihinde ilk kez 2018 yılında Kazakistan'da Özbekistan Yılı ilan edildi. 2017 yılında iki ülkenin ticaret hacmi yüzde 31 artış gösterdi ve bu yılın ilk çeyreğine ait göstergeler de olumlu düzeyde seyrediyor..

BİŞKEK-TAŞKENT ARASINDA OTOBÜS SEFERLERİ BAŞLADI

5 Mayıs'ta Bişkek-Taşkent arasında uluslararası otobüs seferleri başladı. Kırgızistan-Özbekistan Uluslararası Taşımacılık Komisyonu'nun 22 Ocak'ta Taşkent'te düzenlediği toplantıda yeni otobüs seferlerinin başlatılması için varılan anlaşma hayata geçirildi. Gazeta.uz haber sitesi de düzenli seferlerin başladığını duyurdu. 601 kilometrelik güzergahın 12 saat 40 dakikada tamamlandığı belirtilen açıklamada, Özbekistan-Kazakistan-Kırgızistan sınırlarındaki denetimlerin 30 dakika sürdüğü ifade edildi. Dem.kg haber sitesinin haberine göre, Bişkek'in yeni Batı Otobüs Terminali'nden kalkan otobüslerin kişi başı ücreti 1000 som (14,5\$) olarak belirlendi.

KIRGIZİSTAN VE TACİKİSTAN ARASINDA RESMİ GÖRÜŞME

Kırgızistan ve Tacikistan arasında 4 Mayıs'ta resmi bir görüşme gerçekleştirildi.

Tacikistan Cumhurbaşkanı İmamali Rahmon, Duşanbe'de düzenlenen "Uluslararası Terörle Mücadele ve Şiddet" konferansına katılan ülkelerin heyet başkanlarıyla bir dizi toplantı gerçekleştirdi. Tacikistan Cumhurbaşkanlığı Basın Servisi'nden yapılan açıklamaya göre İmamali Rahmon ile Kırgızistan Dışişleri Bakanı Erlan Abdıldayev'in görüşmesinde, Tacikistan-Kırgızistan arasındaki iş birlikleri ele alındı. Kabar.kg internet sitesinde yer alan habere göre, görüşmenin başlıca konuları arasında ikili ilişkiler, güncel siyasi ve ekonomik meseleler, su, enerji ve ulaşım alanlarındaki iş birlikleri yer aldı. Bölgesel CASA-1000 projesinin uygulanmasına ve hükümetler arası komisyonun faaliyetlerinin yeniden canlandırılmasına yönelik ortak görüşler ifade edildi.

AKIpress internet sitesinde yer alan habere göre taraflar, sınırların belirlenmesi sürecinin hızlandırılması, terörizm ve aşırılık tehditlerine karşı ortak faaliyetlerde bulunma, bölgesel ve uluslararası kuruluşlar çerçevesinde iş birliğinde bulunma konularına dair görüş alışverişinde bulundular. Ceenbekov'un iyi dileklerini Cumhurbaşkanı Rahmon'a ileten Kırgızistan Dışişleri Bakanı Abdıldayev, Ceenbekov'un 2018 yılı Şubat ayında Tacikistan'a yaptığı ziyarette imzalanan anlaşmaların uygulanabilmesi için çaba sarfedildiğini kaydetti ve Kırgızistan'ın dış politika önceliklerinden biri olarak Tacikistan ile ilişkilerin geliştirilmesi hususuna önem verildiğini vurguladı.

ÖZBEKİSTAN'DA GÜNEŞ ENERJİSİ SEKTÖRÜNE BÜYÜK YATIRIM

Kanada merkezli SkyPower Global'in Özbekistan'ın güneş enerjisi alanındaki projelerine yatırım yapacağı açıklandı.

1Prime.ru sitesinde yer alan habere göre, Şavkat Mirziyoyev'in aldığı "yenilenebilir enerji kaynakları alanında yatırım projelerinin uygulanması için ek tedbirler" kararıyla Özbekistan'ın bu alanda büyük yatırımlar çekmesi için uygun ortam oluşturuldu. Bu bağlamda, Özbekistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığının 1 Mayıs'ta yaptığı açıklamaya göre SkyPower Global, fotovoltaik güneş enerjisi üretim tesislerinin inşası, finansmanı, tasarımı, santral kurulumu ve işletilmesi için 1,3 milyar dolar yatırım yapma kararı aldı. Yapılan görüşmeler sonucunda yenilenebilir enerji için seçilen altı bölgeden SkyPower Global şirketine arazi tahsis edilmesi kararlaştırıldı.

Şu an Özbekistan'ın yakıt ve enerji kaynaklarının yüzde 97'sini petrol ve doğalgaz, yüzde 2,3'ünü kömür ve yüzde 0,7'sini ise hidroelektrik santraller

oluşturuyor. Yılda 300 güneşli güne sahip olan Özbekistan'ın yenilenebilir enerji potansiyelinin ise 51 milyar ton petrole eşdeğer olduğu ifade ediliyor.

Güneş enerjisi sayesinde Özbekistan da bölgede bir enerji devi olarak öne çıkma potansiyeline kavuşabilir. Özbekistan petrol rezerviyle dünyada 46., gaz rezerviyle 20. sırada yer alıyor. Komşuları Kazakistan petrol rezervleriyle dünyada 12., Türkmenistan gaz rezervleriyle altıncı sırada bulunuyor. 32 milyonluk nüfusu ve gelişen sanayisiyle Özbekistan'ın kendi enerjisini üretmeye büyük gereksinimi var. Orta Asya'da en çok elektrik enerjisi tüketen ülke olan Özbekistan kullandığı elektrik enerjisinin yüzde yetmişten fazlasını doğal gazdan elde ediyor. Orta Asya'da güneş enerjisini kullanmaya yönelik ilk ülke olan Özbekistan'da Uzbekenergo adlı bir devlet şirketi de faaliyet gösteriyor. Yenilenebilir olmasının yanı sıra güneş enerjisi temiz bir enerji olmasıyla da avantajlı.

KAZAKİSTAN VE TACİKİSTAN HEYETLERİ GÖÇ KONUSUNU GÖRÜŞTÜ

Duşanbe’de “Kazakistan ve Tacikistan Arasında Göç Alanında İş Birliğinin Geliştirilmesinde Yeni Aşamalar” başlıklı bir toplantı düzenlendi.

Tacikistan Cumhurbaşkanlığı Çalışma, Göç ve İstihdam Bakanlığı Basın Servisi’nin açıklamasına göre, 4 Mayıs’ta düzenlenen toplantıya Tacikistan’daki Kazakistan Büyükelçiliği temsilcileri, iki ülkenin diasporaları, Bilimler Akademisi, Tacikistan Cumhurbaşkanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi ve uluslararası uzmanlar katıldı. Toplantıda göç konusunda gerçekleştirilecek iş birliği görüşüldü.

Ca-News haber sitesine göre, Tacikistan Cumhurbaşkanı İmamali Rahmon’un 14-15 Mart 2018 tarihinde Kazakistan’a yaptığı resmi ziyaret sırasında iki ülke vatandaşlarının karşılıklı ziyaretlerini kolaylaştırmak için imzalanan anlaşma uyarınca, vatandaşların 30 günlük ziyaret için kayıt yapmasına gerek kalmadığı belirtildi. 5 gün içinde yapılması gereken kayıt süresi 90 güne çıkartıldı.

Çalışma Bakanlığı, 12 bin 336 Tacikistan vatandaşının geçici olarak Kazakistan’da çalıştığını belirtti.

KTMÜ Adına Sahipleri:
Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balcı,
Rektör Vekili Prof. Dr. Asılбек Kulmırzayev

ORASAM Adına Genel Yayın Yönetmeni:
Doç. Dr. Yunus Emre Gürbüz

Yayın Koordinatörü: Dr. Bülent Namal

Sorumlu Müdür: Elfesiya Sencer

Yayın Danışmanları: Prof. Dr. Anvarbek MOKEEV
Doç. Dr. Yunus Emre Gürbüz,
Yrd. Doç. Dr. Gökçe Yoğurtçu, Dr. Bülent Namal

Yayına Hazırlayanlar:
Aida Niyazbek kızı, Maksat Acıkan uulu

Editör: Cihan Bilgili

Sayfa Tasarımı: Elfesiya Sencer

Yazışma Bilgileri: KTMÜ, ORASAM, Cengiz Aytmatov
Yerleşkesi, Bişkek
Tel: (0996) 0312-25-31-28
orasam.manas.edu.kg

Bu haberler ve daha fazlası için sitemize bakabilirsiniz.

Yerel Süreli Yayın No: ISSN 1694-7994